

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**M. Antonii Marsilii Colvmnae, Bononiensis, I. C.
Archiepiscopi Salernitani, De Ecclesiasticorum Reddituum
Origine, & Iure Tractatvs**

Colonna, Marcantonio

Venetijs, 1575

Cap. I. Vnde antiquitus apud Hebræos, alios[que] itidem po pulos
nonnullos sacerdotibus necessarij sumptus suppeterent: & qua ratione
Christus Dominus noster, dum inter homines ageret, sibi, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61495](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61495)

M. ANTONII MARSILII

COLVMNAE, BONONIENSIS I. C.

ARCHIEPISCOPI SALERNITANI,

De Ecclesiasticorum Reddituum

Origine, & Iure

TRACTATUS.

PARS PRIMA.

ARGUMENTVM.

*Unde antiquitus apud Hebraeos, aliosq; in eisdem populis non-
nullos, sacerdotibus necessarij sumptus suppeterent, &
qua ratione Christus, Dominus noster, dum inter homines
ageret, sibi suisq; ad uictum necessaria pararet.*

RERVM SVMMAE.

- 1 Sacerdotes varia victus ratione vsi sunt.
- 2 Aegyptij generis vetustate ceteris sese antecellere iactabant.
- 3 Aegyptij sacerdotes ex publicis horreis alebantur.
- 4 Soli sacerdotes apud Aegyptios tempore famis fuerunt im-
munes à possessionum suarum venditione.
- 5 Romani sumptus in rebus sacris necessarios ex publico sug-
gerebant.

- 6 Sacerdotes apud Romanos primitias ante omnes libabant.
 7 Sacerdoti um sub lege natura erat apud primogenitos
 8 Spiritualis portio, quam prater temporalem primogeniti habebant, incerta erat.
 9 Decimas tres soluebant Hebraei; unam Leuitis, alteram in sacras epulas, pauperibus tertiam.
 10 Primitias insuper soluebant sacerdotibus.
 11 Delictorum multa sacerdotibus adiudicata apud Hebraeos.
 12 Christus, Seruator noster, proprias habuit facultates.
 13 Ecclesiastica pecunia conseruande forma quando primùm instituta.

CAPVT PRIMVM.

DE fructuum Ecclesiasticorū iure tractaturi, nihil rectius facere nos posse arbitrati sumus, quàm ut eorum antea originem indagaremus, cùm minimè dubitandum sit, quin multò facilius hac in re ueritatē sit assecuturus, qui antiquitatem omnem breuiter antea animo perlustrauerit, ac singulis aetatibus animaduernerit, unde sacerdotibus necessarii sumptus suppeterent, & quomodo res paulatim ad eum, quem uidemus, statum perducta fuerit, quàm qui harum rerum omnium ignarus nudum tantum corticem, solamque eam, quæ cuiusque oculis obuia fit, presentium rerum formam intueatur. Atqui certè hoc ipsum explicatu tantò difficilius est, quantò magis in hoc uariatum reperitur: † siquidem sacerdotes varia victus ratione, prout temporum tulit conditio, fuisse usos; vel si nulla ex re alia id appareret, tamen ob miram rerum humanarum uarietatem & inconstantiam credibile admodum esset. Verùm hoc per se tam apertum est, tamque perspicuè ex totius antiquitatis serie intelligitur, ut nullus coniecturae locus esse possit. Apud Aegyptios (ut ab Ethnicis exordietes

tes

2 tes, atque ab ijs potissimum, † qui generis uetustate (ut au-
 tor est Iustinus) cæteris nationibus sese antecellere iacta-
 bant, ad verę religionis cultores mox descendamus) eum
 3 fuisse morem accepimus, † ut sacerdotibus suis ex Pry-
 tanæo, seu publicis horreis, certa quædam cibaria præbe-
 rent. Qua ex re factum est, vt cum fame Aegyptij aliquan-
 do præmerentur, ac cogerentur cæteri omnes pro frumē
 4 to agros quisque suos Pharaoni adiudicare, † soli sacerdo-
 tes possessionum suarum dominium retinuerint, Genes.
 5 47. Ioseph. Lib. 2. antiquit. Iudaic. cap. 4. † Non absimile
 fuit ueterum Romanorum institutum, qui sumptus sacris
 in rebus necessarios iam inde à Numæ temporibus sug-
 gerere sacerdotibus ex publico caperunt, ut Liuius Lib.
 6 1. commemorat. † Hinc & Plinius Lib. 18. cap. 2. *Ac ne
 degustabant quidem, inquit, nouas fruges, aut uina antea,
 quam sacerdotes primitias libassent.* Nec minus etiam in
 Virgines Vestales se munificos Romani præbuerūt, quas
 propterea diligebant, publicisque sumptibus alebant, vt
 templo eæ semper assisterent, Deosque illos suos perpe-
 tuò venerarentur: quos autem Deos? commentitios ni-
 mirum ac ludicos arculisque & thecis aureis, argenteis,
 plumbeis, aut ligneis conclusos, ut non immeritò stoma-
 chentur Lactantius in libris diuinarum Institutionum, &
 Arnobius contra gentes, quòd uideant tantam hominū,
 alioquin non contemnendorum, cecitatem extitisse, ut
 quasi cimerijs (quod aiunt) tenebris intoluti suum ipsi
 errorem nulla ex parte agnoscerent. De Vestalibus autē
 ita Liuius. *Numa, inquit, Virgines Vestæ legit Alba oriun-
 dum sacerdotium, & genti conditoris haud alienum; his
 ut assiduè templi antistites essent, stipendium de publico sta-
 tuit, uirginitate aliisque ceremoniis uenerabiles ac sanctas
 fecit.* Sed missa umbratili, commentitiaque illorum re-
 ligione, qui tenebris undequaque obsidebantur, ad

- ueritatis lucem iam deueniamus, ac de ijs loquamur sacerdotibus, quos uerè sacerdotes possumus appellare. † Satis constat primis illis temporibus, quibus extabant Patriarchæ, ac sub naturæ (quam uocant) lege homines uiuebant, fuisse sacerdotium apud primogenitos, qui præter proprium patrimonium, spiritualē ēt portionem obtinebant: † spirituali uerò huic portioni nulli certi limites erant circumscripti, cùm & sacerdotes, quicquid ipsis dabatur, possent accipere, & dantibus nulla imponeretur necessitas, sed sponte id daret unusquisque, quod sibi libitum esset, D. Tho. 2. 2. q. 87. ar. 1. ad 3. Sot. de iust. & iur. lib. 9. q. 4. ar. 1. ad 3. Tiraquell. in tract. de iure primogē. in præfatio. nu. 18. Atque huc spectat quòd legimus Abrahamum prophetico quodam instinctu Melchisedech sacerdoti decimas dedisse, Genes. cap. 14. Item & Iacob Deo decimas uouisse: ita enim ipse loquitur Genes. 18. *si fuerit Deus mecum, & custodierit me in uia, qua ambulo; cunctorum, quæ dederis mihi, decimas offeram tibi.*
- 9 † Porro ueteris legis succedente tempore, cùm à durissima Aegyptiorum seruitute Hebræus tandem populus liberatus esset, atque in terram uberimā amplissimamque diuino beneficio traductus, binas decimas iussus est quot annis Leuitis alteram, alteram in sacras epulas pendere; quibus mox accesit & tertia, quæ tertio quoque soluebatur anno, atque in egenos, uiduas, pupillosque distribuebatur. † Præter decimas uerò primitiæ in super soluebantur; si quidem institutū illud passim inualuerat, ut primos quosque fructus, cuiuscunque ij generis essent, cogeretur unusquisque perferre in templum, ac pro accepta terra, quæ eos tulerat, Deo gratijs actis, & sacrificijs ritè peractis, primitias sacerdotibus offerre, Deu. cap. 5. Ioseph. Libro 4. antiq. Iudaic. cap. 8. † legimus in super delictorum multas Aaroni, eiusque filijs Dei mandato fuisse assignatas,

tas, Num. cap. 18. quo loci habentur hæc uerba; *Omnis oblatio & sacrificium, & quicquid pro peccato atque delicto redditur mihi, & cedit in sancta sanctorum, tua erit, & filiorum tuorum.* Cum igitur sacerdotum esset ea pecunia, propterea in templum nequaquam solebat inferri, uti ea inferebatur, quam sponte quisque offerebat, utpotè quæ in templi restorationem conuertenda erat, libro 4. Reg. cap. 12. Hosce Hebræorum ritus subinde exceperūt Seruatoris nostri tempora, qui ueluti Eoum, nitidissimū que sydus lucis suæ splendore caliginem planè omnem

12 hominum mentibus procul amouit. † Pertenues ille quidem, sed tamē aliquas habuit facultates: neque enim eam sibi uitæ rationem instituendam putauit, ut præ inopia mendicare cogeretur, id quod sacræ paginæ perspicuum reddunt; à quibus, cum quidam aliquando non minus stultè quàm impiè dissentirent, iure optimo illos dānauit Io. XXII. extrauag. Cum inter nonnullos, & extrauag. Quia quorundam, de uerb. sign. ubi Zenzilinus. Etenim solebat clementissimus ille naturæ humanæ redemptor oblatam sibi pecuniam, aut quoquo modo quæsitā custodire, ex qua uictum uestitum que tam sibi, quàm sectatoribus suis compararet: propterea Euangelista, cū de Iuda loquitur, in quem protinus accepta bucella Sarnas introiuit, postquàm retulit uerba magistri ipsum alloquentis, *Quod facis, fac citius*, ita subiicit; *Hoc aut nemo sciuit discumbentiū ad quid dixerit ei: quidam enim putabāt quia loculos habebat Iudas, quod dixisset ei Iesus: eme ea, quæ opus sunt nobis ad diem festum, aut egenis ut aliquid daret.* Vnde Augustinus c. 15. de mēdacio ad conscientiam Tom. 4. *Habebat, inquit, loculos Dominus a fidelibus oblata conseruans, & suorum necessitatibus & aliis indigentibus tribuebat.* † Tūc primū Ecclesiastica pecunie forma est instituta, & ut intelligeremus, quòd precipit non esse de crastino cogi

loup

A 3 tandum,

randum, non ad hoc fuisse præceptum, ut nihil pecunie seruetur a sanctis, sed ne Deo propter ista seruetur, & propter inopia timorem iustitia deseratur. Atque hæc totidem uerbis retulit Gratianus in c. habebat, 12. q. 1.

A R G V M E N T V M.

Quam Ecclesie formam, ac querendi victus rationem post Christi ad patrem ascensum Apostoli instituerint.

R E R V M S V M M A E.

- 1 Apostoli ante omnia Episcopos ordinarunt, eisq; parochias assignarunt, quæ diæceses postmodum fuerunt appellatae.
- 2 Clerici quo primum tempore instituti.
- 3 Clerici partim presbyteri, partim Diaconi consecrati.
- 4 Animarum cura presbyteris commissa.
- 5 Diaconis pupillorum, & uiduarum cura demandata.
- 6 Apostolorum tempore omnia communicabantur.
- 7 Venditarum rerum pretia ante pedes Apostolorum ponebantur.
- 8 Apostolorum in uiuendo institutum retinuit Clemens Pötifex.
- 9 Ecclesiam futuram in gentibus præuidebant Apostoli, ideo necessarium non ducebant in Iudæa possessiones comparare.
- 10 Presbyteri & Diaconi, quorum antea incertus erat numerus, ad certum numerum redacti.
- 11 Parochiæ presbyteris diuise, ac singuli singulis præfecti, moxq; in eadem ob credentium multitudinem plures constituti.
- 12 Vitæ communitio nulla cogente lege seruabatur.
- 13 Dominia incerta non erant communis uitæ tempore.

C A P V T S E C V N D V M.

OSTEA QVAM uerò relictis terris Seruator noster in cœlum diuinitus euolauit, non eadem prorsus, quæ antea, tunc uiuendi ratio seruata fuit. Quocirca ut clarius explicetur, quod